

وضعیت اجتماعی، فرهنگی و اخلاقی جامعه ایران

میزان مصرف فرهنگی ایرانیان

پیمایش «وضعیت اجتماعی، فرهنگی و اخلاقی جامعه ایران» در دو بازه زمانی ۱۴ بهمن تا ۷ اسفند ۱۳۹۴ و نیمه دوم فروردین ۱۳۹۵ تا مرداد همان سال اجرا شده و گزارش نهایی آن در سال ۱۳۹۶ توسط پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات منتشر شد. مجری این پیمایش غلامرضا غفاری و محمدرضا جوادی یگانه و نظارت علمی بر عهده رضا محبوبی و عبدالله بیچرانلو بود. در اینجا بخش‌هایی از این پیمایش درباره مصرف فرهنگی خانوارهای ایرانی با تاکید بر دو حوزه میزان مطالعه کتاب و میزان استفاده از فیلم و سریال بررسی شده است.

در مطلب حاضر بخش‌هایی از این پیمایش درباره مصرف فرهنگی خانوارهای ایرانی ارائه شده است. این موضوع در دو حوزه میزان مطالعه کتاب و میزان استفاده از فیلم و سریال بررسی شده است. عضویت در کتابخانه، میزان مطالعه کتاب، میزان استفاده از فیلم و سریال و منابع دریافت فیلم و سریال شاخص‌های اصلی در این گزارش به شمار می‌آیند.

جامعه آماری پژوهش

جامعه آماری این طرح، مجموع افراد ۱۸ سال به بالای خانوارهای شهری (ساکن در شهرهای مرکز هر شهرستان) در ۳۱ استان کشور در زمان اجرای طرح است. روش انتخاب شهرها به صورت تمام‌شماری بوده است. برابر با آخرین تقسیمات کشوری تا مهرماه ۱۳۹۳ در کشور ۴۲۶ شهرستان تعریف شده که شهر مرکز هر شهرستان (برابر با ۴۲۶ شهر) جامعه آماری اول این پژوهش را تشکیل می‌دهد. برای هر کدام از شهرها متناسب با طبقه جمعیتی آن‌ها، حجم نمونه تعیین شده است.

روش نمونه‌گیری

برای به دست آوردن نتایج دقیق و صحیح از روش نمونه‌گیری چندمرحله‌ای استفاده شده است. در مرحله اول با استفاده از نقشه‌های به‌روز شده مرکز آمار ایران و همچنین بانک‌های اطلاعاتی مربوط به بلوک‌های شهری، به نمونه‌گیری از بلوک‌های هر شهر اقدام شده است. در مرحله دوم پس از مشخص شدن بلوک‌های نمونه، با ۱۰ خانوار ساکن در بلوک موردنظر که به شیوه نمونه‌گیری تصادفی سیستماتیک انتخاب شده‌اند، مصاحبه شده است.

پهنه جامعه آماری پیمایش وضعیت اجتماعی، فرهنگی و اخلاقی جامعه ایران، ۴۲۶ شهر مرکز شهرستان در کشور با حجم نمونه ۸۲۵۰۰ نفر است.

جمع‌آوری داده‌ها

داده‌های این پژوهش با ابزار مناسب پرسشنامه محقق‌ساخته و با تکنیک مصاحبه حضوری جمع‌آوری شده است و در این میان به چگونگی توزیع و روابط متغیرهای مورد مطالعه در سطح ملی، استانی و شهری جامعه آماری مورد مطالعه توجه شده است.

یافته‌های پژوهش

مهم‌ترین یافته‌های پژوهش در بحث مصرف فرهنگی به‌قرار زیر است:

کتابخانه: حدود ۱۵ درصد از پاسخگویان عضو کتابخانه‌های کشور هستند.

جدول ۱: میزان عضویت در کتابخانه‌های کشور

درصد

بله

۱۵.۴

خیر

۷۷.۵

بدون پاسخ

۷.۱

میزان مطالعه در هفته: مهم‌ترین نکته در این بخش، تعداد افرادی است که پرسش درباره‌ی میزان مطالعه در هفته را بی‌پاسخ گذاشته‌اند. بیش از ۶۴ درصد از پاسخگویان از پاسخ دادن اجتناب نموده‌اند. بیشترین فراوانی در بحث مطالعه، حدود یک الی دو ساعت در هفته بوده که ۱۶.۸ درصد از پاسخگویان در این گروه قرار می‌گیرند.

جدول ۲: میزان مطالعه در هفته

درصد

کمتر از یک ساعت

۶.۹

یک تا دو ساعت

۱۶.۸

سه تا چهار ساعت

۶.۵

پنج تا شش ساعت

۳.۳

هفت ساعت و بیشتر

۵

بی پاسخ

میزان تماشای فیلم و سریال خارجی: در این باره باید گفت که ۵۹.۴ درصد از پاسخگویان گاهی اوقات فیلم و سریال خارجی می‌بینند. بیش از ۱۳ درصد از ایشان نیز زیاد فیلم و سریال خارجی تماشا می‌کنند.

جدول ۳: میزان تماشای فیلم و سریال خارجی

درصد

اصلاً

۲۴.۷

گاهی اوقات

۵۹.۴

زیاد

۱۳.۵

بی پاسخ

۲.۴

نحوه تماشای فیلم و سریال خارجی: مطابق با پاسخ‌ها ماهواره، تلویزیون و شبکه نمایش خانگی به ترتیب با حدود ۲۱، ۲۶ و ۲۱ درصد، سه منبع اصلی دستیابی به فیلم‌ها و سریال‌های خارجی محسوب می‌شوند.

جدول ۴: نحوه تماشای فیلم و سریال خارجی

درصد

فیلم به زبان اصلی در دی‌وی‌دی و کامپیوتر

۶.۵

از طریق ماهواره

۲۰.۸

از طریق شبکه‌های استانی و ملی تلویزیون

۲۶.۱

از طریق شبکه نمایش خانگی

۲۱.۳

سایر

۰.۹

موارد ترکیبی

۲.۹

بدون پاسخ

۲۱.۵